

Ctibor Bachratý felvétele

Tíz év szünet után a pozsonyi Nová scéna felújított változatban újra színpadra vitte a nagy sikerű lengyel musicalt

De nem kell ilyen messzire menni a múltban, Móricz Zsigmond is nemzeti hőst faragott Rózsa Sándorból, nemrég pedig Sobri Jóskát ismerhette meg az ország egy romantikus tévésorozatnak köszönhetően, amely már gyanúsán nosztalgiahőst faragott az egykori véreskezű betyárból.

Ctibor Bachratý felvétele

Tíz év szünet után a pozsonyi Nová scéna felújított változatban újra színpadra vitte a nagy sikerű lengyel musicalt

De nem kell ilyen messzire menni a múltban, Móricz Zsigmond is nemzeti hőst faragott Rózsa Sándorból, nemrég pedig Sobri Jóskát ismerhette meg az ország egy romantikus tévésorozatnak köszönhetően, amely már gyanúsán nosztalgiahőst faragott az egykori véreskezű betyárból. S ki ne hallott volna a közelmúlt elhíresült magányos rablólovagjáról, Ambrus Attiláról, aki éveken át kijátszotta a bankok védelmi rendszerét, a rendőrséget és az ország legbiztonságosabbnak tartott börtönének őreit. Róla is készül már a jól megérdemelt amerikai akciófilm, s még az is felmerült, hogy Brad Pitt alakítaná. Hogy aztán száz év múlva emlékszik-e még majd valaki korunk hőséire, csak jól kereső jövőbelátók a megmondhatóí. Mindenesetre az 1713-ban kivégzett Jánošík tartós helyet vívott ki a szlovák nemzeti hősök panteonjában, már Ján Botto nemzeti hősként örökíti meg költeményben (Jánošík halála). A sok-sok dicsőítő ábrázolás nem kerüli el a szlovák filmet sem, s maga Ján Kroner is a legendáiról elhíresült betyár bőrébe bújhatott 1975-ben, Martin ?apák filmjében, amely Peter Jaroš forgatókönyve alapján készült. De az igazi „áttörést” egy lengyel musical hozza meg, amely nem Lengyelországban, hanem nálunk ér el szédítő karriert, s a hetvenes évek eleji nyitrai bemutató óta gyakorlatilag levehetetlen honi színpadainkról. Talán ez az akkoriban lassúdad, balladisztikus miliőbe bújtatott, folkrockos elemekkel (zene: Katarzyna Gärtner) átítatott zenés darab is hozzájárult ahhoz, hogy Jánošík egy nemrég végzett felmérésen a szlovák nemzet hatodik legnépszerűbb egyénisége lehetett. A nyitrai előadás után a pozsonyi Nemzeti Színházban a darab Karol L. Zachar rendezése 648 előadást élhetett meg, s Jánošík mellett legendát csinált az öt alakító Michal Doeolomanskýból is. 1994-ben vették le a repertoárról, s alig 10 év múlva ismét felbukkant a pozsonyi színpadon, ezúttal a Nová scénán.

A változás csak annyi, hogy Ernest Bryll szövegeit korunk legzseniálisabb szlovák költője, Ľubomír Feldek felpörgette, ahogy a rendező-koreográfus, Ján Ľuroveík is a mai kornak megfelelően egy igencsak zajos, koreográfiai bravúrokkal megtűzdelt előadást álmodott színpadra, amelynek a néző is aktív részese lesz, mivel nemegyszer érezheti magát életveszélyben. Gondolok itt a fokostáncra, ahol pörögnek a fokosok az előtérben, s elég egy rossz mozdulat... Tizenkilenc sláger és néhány prózai betét meséli el a már-már kézzel érinthető, mégis éteri magasságokban járó Jánošík élettörténetét, akiről az egyik pillanatban elhisszük, hogy magunkfajta húsvér ember volt, de ezt gyorsan el is feledtetik velünk. A valós figurák mellett színpadra kerül ugyanis a Halál, az Angyal és az Ördög, s utóbbi kettő páros versenyt vív hősünk testéért és lelkéért is. A pozsonyi előadás fergeteges sikeréhez a remek hangszerelés és világszínvonalú koreográfia mellett a nagyszerű színészi játék is hozzájárul, profi énekesek mellett ugyanis humoristák is színpadra kerülnek, így ideális a szereposztás. Például Marta Sládeeková és ifj. Marián Labuda kettőse néha már másodhegedűssé degradálja Ján Slezákot, aki bár kitűnően táncol, mégsem tudja úgy meghatározni az előadást, mint Doeolomanský annak idején. Remek a két mesélő is (Peter Marcin és Andy Hryc), valamint a zsandárok, akik kellően hülyék ahhoz, hogy partnerei legyenek a S3uk táncosaival kiegészült betárhadnak.

Huzamos sikerre számíthat tehát Pozsony legújabb musicalújdomsága, amelynek a dalait CD-n is kiadták. S milyen kíváncsatos lenne, ha a sok blődli mellett magyar színpadon is megjelenhetne Az üvegre festve, hogy Jánošíkot azok a magyarok is megismerhessék, akik tőlünk eltérően nem kerültek közelebbi kapcsolatba a szlovák kultúrával.

JUHÁSZ DÓSA JÁNOS